اصول دست چپ در ویُلن

روجِرو ریچی

ترجمه و توضیحات

محسن کاظمیان

کارگاه موسیقی

تهران ۱۴۰۰

«همه‌ی ما ویُلنیست‌ها باید از هنر جادویی روجرو ریچی یاد بگیریم.
من هیچ‌چیز نمی‌توانم به آن اضافه کنم»
دیوید اویستراخ (۱۹۷۴–۱۹۰۸م.)

به نام خدا

ترجمه‌ی کتاب Left-Hand Violin Technique نوشته‌ی ویُلنیست بزرگ آمریکایی، پروفسور روجِرو ریچی[۱] پیش روی شماست. این کتاب در سال ۲۰۰۰ میلادی برای دست چپ در ویُلن نوشته شده است.

روجرو ریچی در سال ۱۹۱۸م. از پدری ایتالیایی و مادری آمریکایی، در کالیفرنیا متولّد شد. اوّلین معلّم ویُلن او پدرش بود. در ۷ سالگی به کلاس درس لوئیز پِرسینگر[۲] رفت و اوّلین اجرای عمومی خود را در ده سالگی با اجرای آثاری از وِنیاوسکی، ویوتان و مِندِلسون انجام داد. سایر معلّمین وی میشِل پیاسترو و پُل استاسِویچ[۳] بودند. **ریچی اوّلین نوازنده‌ای بود که ۲۴ کاپریس پاگانینی را با استفاده از نسخه‌ی اصلی خود در سال ۱۹۴۷م. اجرا کرد؛** اتّفاقی که تا قبل از آن محال به‌نظر می‌رسید. او در طول ۷۰ سال زندگی هنری خود بیش از ۶۰۰۰ کنسرت در ۶۵ کشور اجرا کرد و بیش از ۵۰۰ اثر ضبط شده به‌جای‌گذاشت. او در دوران زندگی خود حضور بزرگترین آموزگاران ویُلن تاریخ جهان همچون لوسین کاپِت، لئوپولد آئور، کارل فلش و ایوان گالامیان را درک کرد و طبیعتاً کتاب حاضر ــ که در سن ۸۲ سالگی ایشان نوشته شده است ــ با آگاهی از نتایج کتاب‌ها و آموزش‌های آنها است. او پروفسور ویُلن در دانشگاه ایندیانا، مدرسه‌ی جولیارد، دانشگاه میشیگان و دانشگاه موتزارت در سالزبورگ اتریش بود. ریچی در اثر بیماری قلبی در سن ۹۴ سالگی در کالیفرنیا درگذشت.

کلمه‌ی اینتوناسیون (intonation) در رشته‌های مختلف علمی و همچنین موسیقی تعابیر مختلفی دارد: مانند فراز و نشیب، لحن صدا و ... . امّا در نوازندگی ویُلن این کلمه به «کوک صحیح نت» تعبیر می‌شود. چراکه کوک یک نت هرگز فرکانسی ثابت نیست و به عوامل متعدّدی همچون اجرای آن نت در گام، در دوبل‌نت، همراه با اُرکستر، کوارتِت و یا پیانو مرتبط است، که در این کتاب و نیز مراجع دیگر می‌توان مطالب مربوط به آن را یافت.

کلمه‌ی shifting (جابجایی) را به تعویض پوزیسیون ترجمه کرده‌ام. اگرچه با یک نگاه دقیق، این دو کلمه تفاوت مختصری با یکدیگر دارند؛ چراکه هر جابجایی الزاماً به پوزیسیون جدید منتهی نمی‌شود، امّا با دانستن انواع تعویض پوزیسیون که در این کتاب آمده است، این موضوع عمیقاً درک می‌شود.

لازمه‌ی ارتباط کامل با مفاهیم کتاب، دانستن مفاهیم اوّلیه از علم نوازندگی ویُلن است. ارتباط با اینجانب از طریق آدرس روبرو امکان‌پذیر است: https://www.linkedin.com/in/mohsenkazemian/

قدردانی ویژه‌ی بنده به استاد مُفخَّم، عالیجناب ابراهیم لطفی تعلّق دارد. از ایشان به دلیل همکاری و مشاوره در مفاهیمِ این کتاب سپاسگزارم. همچنین از جناب آقای موسوی، مدیریّت محترم انتشارات ماهور به دلیل مساعدت در انتشار این اثر تشکّر می‌کنم.

از آنجا که نوازندگی حرفه‌ای ویولن، دقّت زیاد به جزئیّات آن را می‌طلبد، بنده اطمینان دارم که این کتاب برای خوانندگانی که این مسیر را برگزیده‌اند، بسیار مفید خواهد بود.

با آرزوی توفیق
محسن کاظمیان، زمستان ۱۴۰۰

---

۱. Ruggiero Ricci (۲۴ ژوئیه ۱۹۱۸–۶ اوت ۲۰۱۲م.؛ ایالات متّحده‌ی آمریکا)
۲. Louis Persinger
۳. Mishel Piastro و Paul Stassevich

سرآغاز

در جایگاه نوازنده‌ی ویُلن برای بیش از نیم‌قرن، و در مقام معلّم در ده سال گذشته، از هزاران ویُلنیست [سؤالی را] بارها شنیده‌ام. اغلب از من پرسیده‌اند چگونه می‌توانم به‌خصوص پاساژهای تکنیکی مشکل را اجرا کنم. آنها به دنبال راز من بوده‌اند؛ انگار که جادویی در میان است. هیچ جادویی نمی‌تواند یک نوازنده را فوراً به یک پاگانینی تبدیل کند؛ عناصر زیادی وجود دارند که باید از طریق هوش، نظم و صبر لازم برای بدست آوردن یک مهارت تکنیکی خاص، به آنها رسید. در هر صورت من معتقدم که نحوه‌ی گذراندن زمان تمرین و چگونگی تحلیل پیچیدگی‌های تکنیکی از اهمّیّت حیاتی برخوردارند. اگر رازی هم وجود دارد، در تمرین مؤثّر نهفته است.

مسائل زیادی در تقویت دست چپ دخیل هستند؛ و هدف این کتاب شرح دادن هر جنبه‌ی تکنیکی به صورت گام‌به‌گام نیست. بلکه این کتاب با مفاهیم اساسی‌ای سروکار دارد که زیربنای ساخت یک تکنیک دست چپ قدرتمند هستند.

این مفاهیم تنها با پرورش دست سر و کار ندارند؛ بلکه با پرورش گوش نیز مرتبط هستند. در همه‌ی مباحث، صحیح بودن کوک نت‌ها، باید اصل اوّلیّه باشد؛ زیرا اگر موسیقی‌ای که آن تکنیک تولید می‌کند کوک نباشد هیچکدام هیچ ارزشی ندارند.

این کتاب در راستای کمک به ویُلنیست‌ها برای رسیدن به یک تکنیک قدرتمند دست چپ شکل گرفته تا مطمئن‌شان کند به لحاظ تکنیکی هیچ عامل محدودکننده‌ای نیست که آزادی تفسیر آنها در اجرا را مختل کند. متن کتاب را با مثال‌هایی از قطعات موسیقی، به‌علاوه‌ی تمرین‌هایی که خود برای مقاصد خاصّی ابداع کرده‌ام، همراه کرده‌ام. آنها مبنایی هستند که به هنرجو فرصت می‌دهند، آزمایش کند، برداشت کند، و یا اینکه تغییراتی در جهت تأمین نیازهای شخصی خود ایجاد کند.

ایده‌های بسیار از مفاهیم درون این کتاب را مدیون آثار سُلوی بسیار مهم از باخ، پاگانینی، اِرنست[۱]، وِینیاوسکی و ایزایی هستم. تأکید می‌کنم تا این آثار ویژه را به خوبی بررسی کنید؛ چراکه آنها عملاً همه‌ی مواد تکنیکی اساسی در هنر نوازندگی ویُلن را دربرمی‌گیرند.

روجِرو ریچی

---

۱. Heinrich Wilhelm Ernst

فهرست

۱. آکوردها ۹

گام با صدای همراه ۹

تفکّر آکوردی: گسترش دست چپ ۲۴

دوبل‌نت‌ها ۲۹

۲. تعویض پوزیسیون ۳۵

تعویض پوزیسیون پایه‌ای ۳۵

خزنده ۴۴

محوری ۴۵

۳. انگشت‌گذاری ۴۵

۴. پیتزیکاتوی دست چپ ۵۱

۵. زیرچانه‌ای و دیگر مسائل: حرف آخر ۶۰